

Wykorzystanie programu symulacji sieci dystrybucji we wspomaganiu decyzji strategicznych

W poprzednich numerach „Logistyki” opisane zostały narzędzia informacyjne stosowane przez konsultantów i inżynierów Groenewout w doradztwie operacyjnym i taktycznym. W niniejszym artykule będzie mowa o programie używanym do wspomagania strategicznych decyzji logistycznych dotyczących sieci dystrybucji.

Zastosowanie

Program jest stosowany przy wspieraniu podejmowanych decyzji strategicznych związanych między innymi z następującymi zagadnieniami:

- zmiany w poziomie usług – odbiorcy często wywierają presję na dostawców składając zapotrzebowanie na coraz częstsze dostawy obejmujące coraz mniejsze ilości towarów; program dostarcza informacji o zmianach w strukturze kosztów, których należy się spodziewać w związku ze zmianą systemu dostaw
- zyskowność poszczególnych klientów – program wylicza koszty dostawy do wskazanych klientów
- reorganizacja taboru – wyniki analizy wykorzystania środków transportu mogą wskazać miejsca, gdzie możliwe jest bardziej efektywne ich wykorzystanie
- *outsourcing* usług logistycznych czy transport własny – program podaje optymalną opcję transportową dla każdego z obsługiwanych klientów, dzięki temu dostarcza potrzebnych danych będących podstawą do podjęcia decyzji o *outsourcingu*, albo do pozostania przy własnych środkach transportu
- magazynowanie – program określa, gdzie i które grupy towarów powinny być magazynowane, aby było to jak najefektywniejsze z punktu widzenia kosztów
- efekty wprowadzania nowych produktów – wprowadzane na rynek produkty mogą wymagać zupełnie odmiennych warunków przechowywania i transportu, program daje możliwość wyliczenia kosztów związanych z koniecznymi zmianami
- zmiany w strukturze popytu – wprowadzenie nowych produktów może wpłynąć na zmianę struktury popytu;

istnieje możliwość, że dotychczasowa sieć magazynów nie jest optymalna, wykorzystując program można określić czy i jakie zmiany należy wprowadzić

- reorganizacja firmy – w przypadku przejścia innej firmy wraz z jej siecią dystrybucji pojawiają się pytania, w jaki sposób wykorzystać jej struktury logistyczne; program daje możliwość zanalizowania wszelkich aspektów takiej operacji
- lokalizacja magazynów – wyliczane się optymalne miejsca rozlokowania obiektów magazynowych, istnieje również możliwość sprawdzenia czy istniejąca sieć jest efektywnym rozwiązaniem
- centralizacja i decentralizacja magazynowania – program daje możliwość opracowania strategii logistycznej i rozróżnienia tych grup towarów, które powinny być magazynowane centralnie od tych, które korzystniej będzie składować w magazynach regionalnych
- konsekwencje wzrostu – możliwe jest symulowanie przyszłych warunków działania firmy w zależności od prognozowanej ścieżki wzrostu.

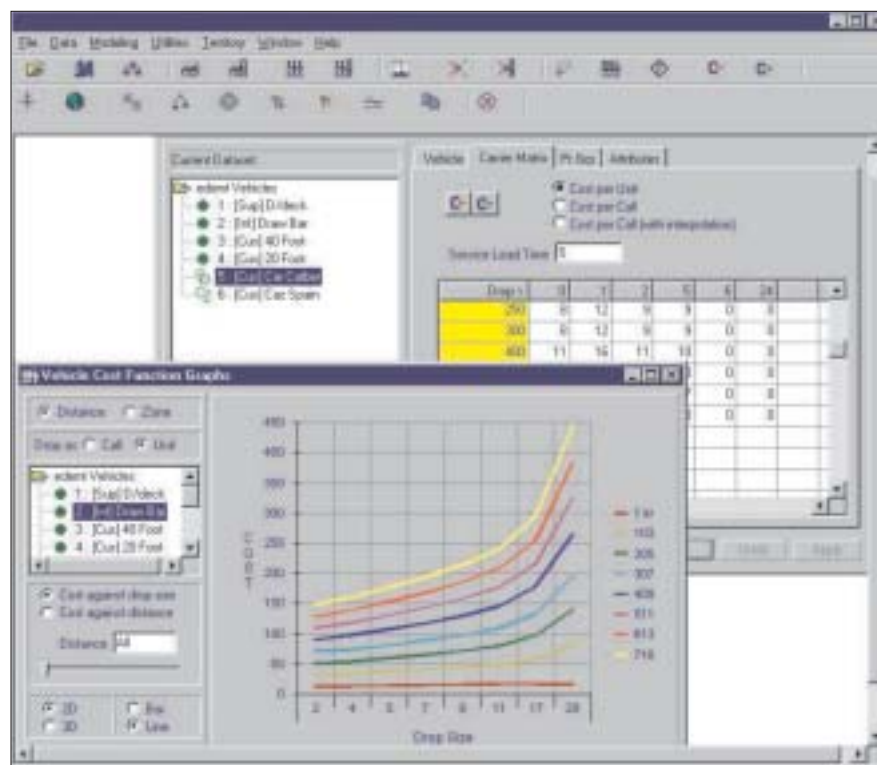
Wymagane dane

W programie opracowuje się symulację sieci dystrybucji dla określonego przedziału czasowego. W związku z tym konieczne jest zdefiniowanie okresu, dla którego symulacja ma być przygotowana. Może być to średni lub charakteryzujący się największą intensywnością operacji tydzień, miesiąc, czy jakkolwiek inny przedział czasowy.

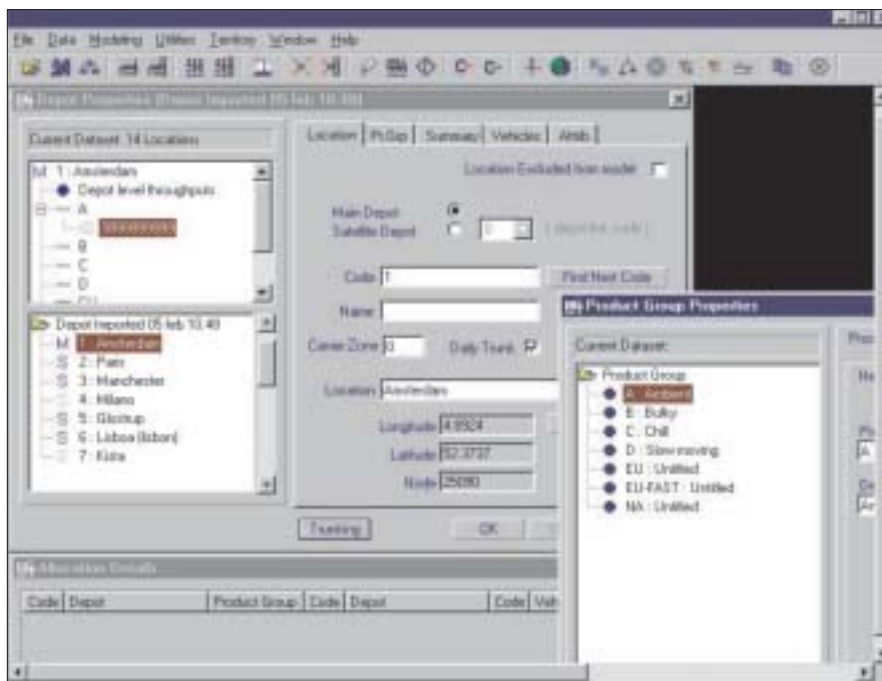
Dane dotyczące towarów

Punktem wyjścia jest zidentyfikowanie grup towarów i określenie tych ich cech charakterystycznych, które będą wymagane z punktu widzenia modelu strategicznego. Następujące dane muszą być określone dla każdej z wyodrębnionych grup towarów:

- mierzalna jednostka towaru (podstawowa jednostka składowania tego towaru)
- wymagana wielkość składu bezpieczeństwa
- czas potrzebny na uzupełnienie stanu magazynowego
- sezonowe wahania sprzedaży
- przybliżony koszt składowania.

Wprowadzenie danych dotyczących kosztów transportu oraz macierz kosztów

Wprowadzenie danych dotyczących magazynów

Dane dotyczące odbiorców

Dla każdego z określonych przedziałów czasowych, dla każdego z odbiorców (lub grup odbiorców) wymagane są następujące dane:

- lokalizacja
- liczba dostaw do danego odbiorcy w określonym przedziale czasowym
- ilość dostarczonych towarów w określonym przedziale czasowym oraz opcjonalnie, o ile dostępne:
- ograniczenia dotyczące środków transportu
- magazyn obecnie obsługujący danego odbiorcę.

Dane dotyczące dostawców

Dla każdego z określonych przedziałów czasowych, dla każdego z dostawców lub producentów (lub grup dostawców lub producentów) wymagane są następujące dane:

- lokalizacja (kraj, miejscowość, kod pocztowy)
- liczba dostaw od danego dostawcy w określonym przedziale czasowym
- ilość dostarczonych towarów w określonym przedziale czasowym oraz opcjonalnie, o ile dostępne:
- ograniczenia dotyczące środków transportu
- magazyn obecnie obsługiwany przez danego dostawcę.

Istnieje możliwość opracowania strategii w oparciu tylko o odbiorców albo tylko o dostawców. W takim przypadku wystarczy dysponować danymi opisującymi

jedną z grup. Jednakże opracowanie strategii bazującej na danych opisujących obydwie grupy interesantów jest pełniejsze.

Dane dotyczące transportu

Na potrzeby modelu konieczne są dane opisujące każdy z wykorzystywanych środków transportu. Powinny być to zarówno dane opisujące ceny proponowane przez operatorów logistycznych, jak i koszty wykorzystania własnych środków transportu (jeżeli taka sytuacja ma miejsce). W przypadku danych dotyczących własnych środ-

ków transportu muszą być podane następujące szczegółowe informacje:

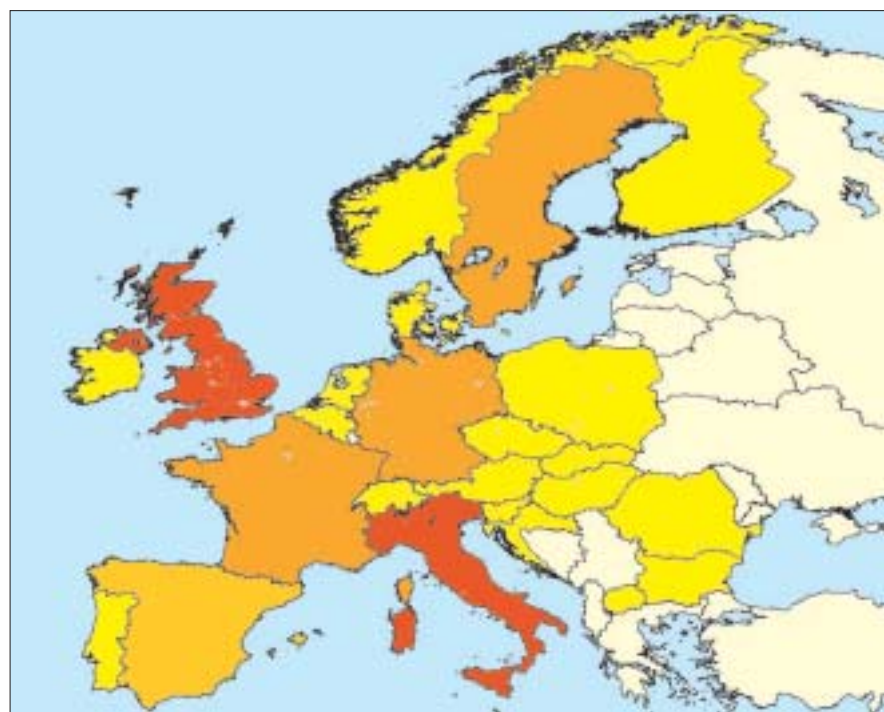
- maksymalna pojemność danego środka transportu z punktu widzenia podstawowej jednostki miary danego towaru
- wykorzystanie pojemności jako typowy ułamek wykorzystania maksymalnej pojemności
- koszty stałe (w przeliczeniu na czas) pokrywający ubezpieczenia, podatki, koszty pracy, koszty administracyjne
- koszty zmienne (w przeliczeniu na dystans) pokrywający paliwo i koszty amortyzacji środków transportu
- stały czas przypisany dla obsługi każdej z tras
- wykorzystanie środków transportu jako stosunek efektywnego czasu pracy do czasu przeznaczanego na prace związane z utrzymaniem środków transportu
- maksymalny czas trwania ekspedycji
- długość dnia pracy
- czas załadunku.

Na podstawie tych danych program wylicza macierz kosztów (rys. 1.)

Dane dotyczące magazynów

Program funkcjonuje na dwa sposoby.

1. W oparciu o charakterystyki przepływów i dane opisujące obsługiwane magazyny analizowana jest efektywność łańcucha dostaw (rys. 2.)
2. W oparciu wyłącznie o charakterystyki przepływów proponowane są optymalne miejsca lokalizacji magazynu

Przykładowy szkic gęstości sprzedaży

Przykładowy szkic sieci dystrybucji

(lub sieci magazynów).

W pierwszym przypadku, a więc przy analizie łańcucha zawierającego obiekty magazynowe, wymagane jest dokładne określenie lokalizacji tak magazynów centralnych, jak i regionalnych. Wprowadza się również parametry związane z kosztami funkcjonowania magazynu. Należy określić co najmniej maksymalny i minimalny poziom wielkości przepływu, jaki magazyn jest w stanie obsłużyć. Dodatkowe charakterystyki mogą być podane w celu otrzymania bardziej precyzyjnych wyników.

W drugim przypadku, bazując wyłącznie na danych opisujących dostawców i odbiorców, bez wskazania lokalizacji obiektów magazynowych, obliczany jest środek grawitacji. Ponieważ w typowej sieci dystrybucji koszty transportu stanowią największą część całości kosztów logistycznych, metoda obliczania środka grawitacji minimalizująca wyłącznie te koszty jest satysfakcjonująca. W zależności od czynników infrastrukturalnych, związanych z kosztami obsługi magazynu w danym miejscu, okolica środka grawitacji jest miejscem, które w przypadku umieszczenia w nim obiektu magazynowego, gwarantuje minimalizację kosztów.

Obliczenia zarówno dla pierwszego, jak i drugiego przypadku mogą dotyczyć wszystkich magazynowanych i transportowanych grup towarów lub tylko wybranych. Istnieje możliwość uwzględnienia w obliczeniach wszystkich lub tylko wybranych magazynów.

Wnioski

Wraz z rosnącym zróżnicowaniem wyrobów i oczekiwań klientów zmniejsza się żywotność towarów i planowany czas dostawy. Przedsiębiorstwa są świadome, że łańcuch dostaw i systemy dystrybucji należy konstruować tak, by szybko reagowały na trendy rynkowe i stanowiły optymalne połączenie efektywności kosztowej i sprawności obsługi. Wymaga tego utrzymywanie i poprawianie pozycji rynkowej. Zarządzający firmami coraz częściej zadają sobie pytania typu: „jaka powinna być nasza sieć dystrybucji za dwa lata?”, czy też „dlaczego nie skorzystać z outsourcingu usług logistycznych?”. Strategiczne decyzje dotyczące sieci dystrybucji mają istotne znaczenie dla funkcjonowania firmy. W badaniach sieci dystrybucji z wykorzystaniem przedstawionego powyżej programu tworzone są modele symulacyjne, które ułatwiają porównanie i błyskawiczny pomiar efektywności różnych scenariuszy testowych. Przekłada się to na czytelne przedstawienie różnic pomiędzy proponowanymi rozwiązaniami, a w konsekwencji na ułatwienie podjęcia decyzji strategicznych.